

Sygn. akt: I C 772/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy Szymon Śniady

Protokolant: sekretarz sądowy Agata Wójciak

po rozpoznaniu 7 października 2021 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. kwotę 7,38 (siedem złotych trzydzieści osiem groszy) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 772/21

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. kwoty 637,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 13 lutego 2021 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazano, że na skutek zdarzenia szkodzącego, za które odpowiedzialność ponosi pozwany w związku z zawartą przez sprawcę umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, uszkodzeniu uległ należący do poszkodowanej pojazd toteż koniecznym był najem pojazdu zastępczego. W związku z umową najmu przez okres 3 dni w stawce 250 zł netto za dobę wystawiono fakturę opiewającą na kwotę 922,50 zł, zaś pozwana wypłaciła kwotę 285 zł. Jednocześnie wskazano, iż powódka nabyła wierzycelność na skutek umów cesji.

(pozew k. 2-6)

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wydał 18 marca 2021 roku nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k.32)

Pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zaskarżając go w całości wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu zakwestionowano zastosowaną stawkę dobową najmu wobec propozycji złożonej poszkodowanej przez pozwaną.

(sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 34-35)

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

2 września 2020 roku doszło do uszkodzenia pojazdu S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), z którego korzystała M. F. (1). Sprawca szkody posiadał ubezpieczenia OC w (...) S.A..

(bezsporne)

Ubezpieczyciel w wiadomości e-mail z 2 września 2020 roku przesłał M. F. (2) informacje dotyczącą najmu pojazdu zastępczego wraz z propozycją najmu od partnerów pozwanej.

(wiadomość e-mail k. 32-33)

(...) sp. z o.o. sp. k. M. P. 8 września 2020 roku wysłał na adres mailowy pozwanej ankietę z pytaniami podpisaną przez pozwaną z prośbą o odpowiedź na zaznaczone pytania oraz o przesłanie wzorca umowy, OWU i regulaminu najmu. W ankiecie określono pytania dotyczące ubezpieczenia pojazdu, kaucji, limitu kilometrów oraz podstawienia pojazdu. W odpowiedzi ubezpieczyciel poinformował, że poszkodowany będzie poinformowany o wszystkich aspektach zawieranej umowy najmu przed wynajęciem, a także istnieje możliwość negocjacji warunków proponowanych przez partnerskie wypożyczalnie pozwanej. Wskazano, iż oferta obejmuje bezpłatne podstawienie pojazdu pod wskazany adres niezależnie od dnia tygodnia, brak kaucji oraz brak limitu kilometrów, a także bezpłatne zniesienie udziału własnego w szkodach wyrządzonych w winy najemcy lub nieznanego sprawcy – jednocześnie oferty mogą różnić się w zakresie możliwości palenia w pojeździe i przewozu zwierząt

(ankieta k. 14-15, wiadomość e-mail k. 16, wiadomość e-mail k. 33v-34)

M. F. (2) zawarła z (...) sp. z o.o. sp. k. 6 października 2020 roku umowę najmu pojazdu zastępczego z czynszem najmu za każdą dobę pojazdu 250 zł netto, zaś najem trwał 3 dni. (...) sp. z o.o. sp. k. wystawiła fakturę z tytułu najmu na kwotę 922,50 zł.

(umowa najmu k. 21 faktura k. 24, wyliczenie/kosztorys najmu k. 22)

M. F. (1) wynajęła pojazd od (...) sp. z o.o. sp. k., ponieważ w tym samym miejscu zostawiała swój pojazd do naprawy i nie była zainteresowana warunkami najmu, nie miała również żadnych preferencji co do rodzaju pojazdu zastępczego, ani by pojazd ten był podobny do uszkodzonego. Jednocześnie poszkodowana wynajęłaby pojazd niezależnie od ewentualnych opłat dodatkowych.

(zeznania M. F. (2) k. 107v 00:12:44-00:21:09)

(...) S.A. z tytułu najmu pojazdu zastępczego wypłaciła kwotę 285 zł brutto.

(okoliczność bezsporna)

6 października 2020 roku M. F. (2) przelała na (...) sp. z o.o. sp. k. wierzytelność wynikającą z tytułu umowy najmu pojazdu, zaś 11 stycznia 2021 roku wierzytelność tę (...) sp. z o.o. sp. k. przelała na (...) sp. z o.o.

(umowy cesji k. 25 i k. 27, zlecenie do powierniczej umowy o przelew k. 26)

Rynkowe dobowe stawki najmu pojazdów segmentu C w 2020 roku wahały się od 100 do 250 zł netto.

(opinia biegłego k. 86v-89)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych dowód w sprawie – dokumentów, zeznaniach poszkodowanej oraz opinii biegłego dopuszczonej na podstawie art. 278¹ k.p.c., które to dowody nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Strona powodowa wykazała nabycie wierzytelności dochodzonej pozwem przedstawiając umowy cesji zawarte między poszkodowaną (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Ł. oraz między (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Ł. i powódką.

W realiach niniejszej sprawy poza sporem pozostawała zasada odpowiedzialności pozwanej za zdarzenie drogowe w obliczu, którego doszło do uszkodzenia pojazdu poszkodowanej w oparciu o art. 822 § 1 k.c. i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z art. 1 pkt 1 tej ustawy. Odszkodowanie należne od zakładu ubezpieczeń odpowiadającego w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdów ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela zasadniczo jest tożsamy z zakresem odpowiedzialności cywilnoprawnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego określających zakres odpowiedzialności odszkodowawczej.

W myśl art. 361 § 1 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. § 2 komentowanego przepisu przewiduje także odpowiedzialność sprawcy za straty, które poszkodowany poniósł (*damnum emergens*), oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzone (*lucrum cessans*). Utrata możliwości korzystania z rzeczy stanowi szkodę majątkową. Niemożność korzystania z pojazdu, który został uszkodzony na skutek kolizji jest normalnym następstwem szkody, o której mowa w art. 361 § 1 k.c. i rodzi obowiązek wypłaty odszkodowania, wówczas gdy zastąpienie rzeczy uszkodzonej w okresie jej naprawy czy czasu niezbędnego do zakupu nowego pojazdu (w razie szkody całkowitej) wymagało poniesienia określonych kosztów. Utrwaloną jest linia orzecznicza przewidująca, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego nie służącego do prowadzenia działalności gospodarczej, obejmuje także celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego (uchwała SN z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, Lex 1011468). Korzystanie z samochodu stało się przy obecnym stanie rozwoju stosunków społecznych i gospodarczych standardem cywilizacyjnym. Możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego ma umożliwić poszkodowanemu zachowanie takiego standardu życia codziennego, jak gdyby wypadek nie miał miejsca. Szkodą majątkową podlegającą naprawieniu są wydatki poniesione przez poszkodowanego w okresie naprawy pojazdu albo przez okres niezbędny do nabycia nowego samochodu, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione.

Potrzeba wynajęcia pojazdu zastępczego stanowi jedno z normalnych następstw zdarzenia szkodzącego i jako taka objęta jest adekwatnym związkiem przyczynowym, dlatego należne poszkodowanemu odszkodowanie obejmuje również pokrycie wydatków związanych z najmem pojazdu zastępczego. Z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 roku o sygn. akt: III CZP 20/17 wynika jednak, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione.

Pozwana wywodziła, iż ograniczenie odszkodowania w likwidacji stanowiło konsekwencję zaproponowania poszkodowanej oferty najmu z wypożyczalni partnerskiej, z której nie skorzystał i zastrzeżenia w razie takiego działania poszkodowanego stawki stosowanej przez wypożyczalnie partnerskie dla pojazdów tej samej klasy co uszkodzony, tj. 95 zł brutto.

Bezspornym jest, że poszkodowana, do czego miała prawo, nie skorzystała z oferty najmu pojazdu zastępczego z wypożyczalni partnerskiej pozwanej tylko od innego wybranego przez siebie podmiotu. Istotną okolicznością w przedmiotowej sprawie jest fakt, że pozwana poinformowała poszkodowaną o możliwości najmu pojazdu zastępczego już w dniu zgłoszenia szkody.

W tym miejscu warto powrócić do cytowanej wyżej uchwały, w której wskazano jednoznacznie, że „nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za "celowe i ekonomicznie uzasadnione". W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela”.

Zdaniem Sądu nie znajduje uzasadnienia rezygnacja z oferty najmu pojazdu zastępczego tej samej klasy co pojazd uszkodzony i wypożyczenie pojazdu zastępczego za stawkę ponad dwukrotnie wyższą w sytuacji gdy poszkodowany nie jest nawet w stanie wskazać co nim kierowało przy powzięciu takiej decyzji – poza okolicznością, iż wynajmowała pojazd w tym samym miejscu w którym oddawała pojazd do naprawy. Należy podkreślić, iż ubezpieczyciel odpowiedział na wszystkie pytania dotyczące najmu wskazane przez poszkodowaną w ankiecie, wskazując iż oferuje bezpłatne podstawienie pojazdu tej samej klasy co uszkodzony z dowolnie wybranego przez poszkodowanego miejsca, brak kaucji, limitu kilometrów, a także bezpłatne zniesienie udziału własnego w szkodzie z winy najemcy lub nieznaney osoby. Co prawda ubezpieczyciel nie przesłał wzorca umowy, ani OWU i regulaminu najmu, jednakże wskazał, że wszystkie informacje będą udostępnione poszkodowanej przed zawarciem umowy. Jednocześnie poszkodowana zeznała, iż nie była zainteresowana szczegółami oferty najmu. Z powyższego wynika jednoznacznie, że poszkodowana, mogła również u pozwanej bezgotówkowo wynająć pojazd zastępczy tej samej klasy co pojazd uszkodzony po stawce znacząco niższej niż stosowana przez poprzednika powódki.

W konsekwencji, mając na uwadze obowiązek poszkodowanego jakim jest podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania szkody, wynikający z art. 354 k.c., nie można uznać za uzasadnione kosztów przewyższających stawkę dobową najmu stosowaną w wypożyczalniach partnerskich pozwanego, jeżeli proponował on najem pojazdu tej samej lub wyższej klasy co pojazd uszkodzony do pojazdu uszkodzonego na korzystnych warunkach.

Jeżeli więc pozwana poinformowała poszkodowaną, że ciąży na niej obowiązek minimalizacji szkody, co zostało potwierdzone w toku zeznań, to powód nie ma podstaw do żądania odszkodowania za najem pojazdu w kwocie przekraczającej akceptowaną i stosowaną w ramach umowy o współpracę stawki dobowej 95 zł brutto dla pojazdów klasy C.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 5/11 uznał, że nie wszystkie koszty, a więc nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów. Teza ta dyktowana jest treścią art. 354 k.c., zgodnie z którym dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom; wierzyciel w taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonywaniu zobowiązania. Zgodnie z art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do

okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie na poszkodowanym niewątpliwie spoczywał obowiązek minimalizacji szkody.

W ocenie Sądu najem pojazdu zastępczego za kwotę 250 zł netto za dobę nie stanowi wydatku celowego i ekonomicznie uzasadnionego. Poszkodowana dokonała przelewu wierzytelności toteż w rzeczywistości nie poniósł uszczerbku majątkowego w związku z koniecznością pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego. Stawka czynszu najmu pojazdu zastępczego nie miała zatem dla poszkodowanej znaczenia. Nie dziwi zatem, że poszkodowana nie interesowała się wysokością tejże stawki w zawartej umowie najmu. Niemniej jednak poszkodowana - zawierając umowę najmu z powodem i rezygnując z usług firmy współpracującej z pozwanym stosującej stawki czynszu uznane przez pozwanego - przyczynił się do zwiększenia rozmiarów doznanej szkody, naruszając przy tym art. 354 § 2 k.c.

Strona powodowa nie udowodniła, że skorzystanie przez poszkodowaną z oferty innej wypożyczalni stanowiło wydatek celowy i ekonomicznie uzasadniony. Na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności - zgodnie z art. 6 k.c. - że poniesienie wyższych kosztów najmu pojazdu zastępczego od tych, które zaproponował pozwany, było uzasadnione w okolicznościach sprawy.

Mając na uwadze powyższe odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego przez bezsporny okres 3 dni wynosił 3 x 95 zł – 285 zł brutto. Skoro w toku postępowania likwidacyjnego cała ta kwota została wypłacona powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwana wygrała proces w całości i należał się jej zwrot w całości kosztów poniesionych w toku postępowania. Pozwana wydatkował w toku postępowania kwotę 7,38 zł tytułem notarialnego poświadczenia pełnomocnictwa i tę kwotę Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.